

SLOVENE

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo oslojeto . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.80
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posredne štev. 10 v.

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat po 13 v
za trikrat po 10 v
za več ko trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Straža slovenska na plan!

(Ob ustanovnem shodu »Slovenske straže« dne 11. maja 1910.)

Hej! Dvigni se straža slovenska, na plan,
Junaki, za meče zgrabite!
Na vojsko za dom je mož zadnji pozvan,
Vsi bratom pomagat hitite!

Ob mejah slovenskih kresovi goré,
In plamen visoko se dviga;
Od bratov obupa se kliči glasé:
»Domove sovrag nam požiga!«

Na našo mladino sovražnik preži,
Od prsi jo materam krade;
Z njo nove si čete sovražne množi,
Krepí se za nove napade.

Ob mejah nam naših gradove gradi,
Preplavlja deželo nam rodno;
Od sela do sela predrzen drvi,
Da zemljo podjarmi svobodno.

Svetinje nam drage z nogami tepta,
Vsiljuje malike nam tuje.
Besedi domači pravice ne da,
In vero očetov nam psuje . . .

Kdor mrzel bi gledal, ko dom nam gori,
Ko padajo rodni nam bratje:
Izdajico z jasnega strela ubij,
Mrliču pa krokar naj svat je!

Pod praporom križa strnimo se v bran,
Duha si nabrusimo meče:
Razum in srce in ožuljena dlan
Preroki, poroki so sreče.

Slovenski junaki, goreči za dom,
Pod prapore bojne hitimo,
Kot vihra besneča, kot bojni grom
Za staro se pravdo borimo!

A. Kalan.

Skrnilcem Slomškovega spomina!

Ali more biti kje na svetu grša vlačuga, kakor je naša slovenska liberalna stranka? Skorej bo že štirideset let, če ne več, odkar so četje te klike kovali v nebo našega največjega narodnega prvoboritelja, Martina Slomška, in dobro še pomnimo, kako je ob

priliki Slomškove slavnosti na Ponikvi, kjer je dr. Tavčar deval blagopojnega škofa naravnost na desnico Božjo med poglavitne nebeske svetnike in prve narodnjake vseh vekov, kako je takrat »Slovenski Narod« napadal slovenske škofo, zlasti mariborskega, zakaj niso zadostno počastili škofa Slomška! Danes pa »Narod«, kakor žival, ki še enkrat prežveka, kar je izbljuvala, že skozi tri številke nesramno blati Slomška, ga psuje trapastega farja, prismojenca in zarobijenega misijonarja!

Kaj sledi iz tega? Samo dvojce: ali so se liberalci hlinili ko so Slomška častili ali pa so taki glupci in zarobijenci, da skoro polsto let niso vedeli, koga so oboževali! Včerajšnji »Narod« pravi, da je bila »napredna« stranka dolga desetletja tako trapasta, da je povzdigovala Slomška. Če si liberalci to izberejo, nimamo nič proti temu; zdi se nam pa, da je liberalna stranka bila oboje: hinavska in zabita in ta je taka tudi danes!

Hinavska! Liberalci, to se pravi njihovi kolovodje so dobro vedeli, da je bil Anton Martin Slomšek ravnotako kakor Andrej Einspieler in Janez Bleiweis odločen nasprotnik liberalizma, ker je liberalizem rodil vse gorje v Avstriji. Liberalizem je narode poživil, da so se začeli medseboj mesariti, liberalno časopisje je ljudstvo demoraliziralo, liberalizem je zlasti Slovence na meji ponemčeval in jih oropal moralne odporne sile proti tujcu. Liberalci so vedeli, da je škof Anton Martin Slomšek kakor vsi naši prvi in resnični rodoljubi to obsojal in da je narodno delo naslonil na versko, liberalizem pa spoznal in označil za narodu škodljiv ter se zato celo življenje boril proti njemu. Tega liberalni kolovodje niso mogli ne vedeti, saj mnogo izmed njih se je izšolalo v narodnem Slomškovem delu, pa so svojega učitelja zatajili. Častili so ga pa vendarle, to pa zato, da bi slovensko ljudstvo, zlasti štajersko, slepili in na račun splošne narodove ljubezni do enega svojih največjih sinov utrdili svojo liberalno stranko! S tem so najsijajneje dokazali, da je imel škof Slomšek čisto prav, ko je liberalce imenoval največje in najostudnejše sleparje!

Glupci! Liberalni pristaši, njihova »inteligenca«, narodni vitezi in narodne dame, pa res Slomška in njegovega dela niso poznali, ampak so rjuli Živijo! in pijane solze jokali v čast njegovega spomina, ker so tako slišali govoriti svoje voditelje in tako brali v »Slov.

Narodu«. Kakšno žalostno spričevalo za liberalce, ki so toliko desetletji Slomška kakor Boga častili, nobeden ga pa ni poznal in ni bral njegovih narodnih spisov, ki pomenjajo pravo epoko v narodnem razvoju Slovencev! Tako kaže liberalna inteligenca zanimanje za narodno delo in narodno zgodovino! Kadar v Delhiju na dvorišču templja Buddha - Gautame pade, postavljen na vzvišeni prostor, rumeni oberlama na trebuh v čast svojemu maliku, takrat se vlečejo na trebuh tudi tisoči vernikov, ki so postavljeni v nešteto vrst in zijajo v velikega žrca. Tako tudi naši »prosvetljeni« liberalci, kadar pride komanda njihovih boncov, da morajo koga ali častiti ali pa nanj pljuvati. In to so najbolj »napredni« ljudje na božji zemlji!

Včeraj dika narodova, danes trap! Pa zakaj?

Zato, ker je bil Anton Martin Slomšek največji prijatelj šole in učiteljstva. »Stan učiteljski je sicer težaven in potiven stan; kdor ga prav pozna, njegovo ceno visoko spoštuje. Moder in pridni šolnik človeškemu rodu veliko več koristi, kakor najslavnejši vojskovodja. Učitelj v tistem, neznanem kraju dobro sadi in skrbi za boljše ljudi in boljše čase.« (1861.)

Zato, ker je Anton Martin Slomšek začetnik slovenske narodne šole. Že l. 1846. je objavil v »Novicah« za narodno šolstvo epohalen spis »Bratje Sv. Cirila in Metoda v naših šolah«, kjer postavlja sveta slovanska brata za vzor narodnega dela in duha v šoli. Kateri liberalci je to storil? Bil je nadalje Slomšek, ki se je potegoval za snažne in svetle šole, bil je tudi on prvi, ki je ljudstvo s šolo sprijaznil. Anton Martin Slomšek je prvi, ki se je zanimal tudi za šolsko higijeno (»Zdaj se le vemo, kaj šola velja«; »Drobtinice«, 1847) in kako zdrave nazore je imel o spolnem vprašanju, ki je v vzgoji tako važen, priča njegovih »Sedem prošenj materam in očetom« (»Drobtinice«, 1846). In kdo je sestavil prva vzorna berila za slovensko šolo, kdo se najbolj potegoval za materinščino v njej?

Nič ti ne pomaga, blagi mož in učitelj našega naroda, trapast far si v očeh naših »naprednjakov«, kojih očetje so se narodnosti pri tebi naučili, sinovi pa onečdujejo tvoj spomin!

Anton Martin Slomšek je bil prvi, ki je doumel važnost občine v našem narodnem življenju in njene moralne in socialne naloge. Koliko možem je bilo Slomškovo »Odprto pismo vsem

srenjskim poglavarjem« leta 1852. prva šola občinskega dela in program za javno delovanje v delokrogu občinske avtonomije! V tem pismu priporoča škof varstvo zanemarjene mladine — problem, ki se šele sedaj resno z njim pečamo — obravnava vprašanje alkoholizma in za pravičljivosti, spolne razbrzdanoosti, problem vagona družbe, šolstva in pa karitativne naloge občine. Vzemite to v roke in boste uvideli, da so principi, ki jih je Slomšek postavil, še danes veljavni. Kako visoko je Slomšek cenil telesno zdravje in ga pojmoval kot socialen problem, dokazuje med drugim njegov spis »Bog daj zdravje!« v »Novicah« l. 1846., kjer razlaga zdravstveni pomen dela na kmetih, zraka, zdržnosti glede pijače in v spolnem oziru in gibanja v prosti naravi. Boljšega programa še sokolstvo nima v tem oziru! In še preden se je organizirala abstinenca med Slovenci, je škof Slomšek leta 1851. v gorečem apelu svaril vse ljudstvo pred žganjem. (»Glas viši« - pastirja, s katerim želi ovarovati ljube Slovence velike nesreče.)

Koliko pa je Slomšek storil za narod — kdo bo to še ponavljal? Bil je on prvi, ki je zagrmel proti nemškutarjem, zoper nemškutarstvo v šoli in v uradih in opozarjal zlasti na nevarnost, ki jo trpe v narodnem oziru posli v tujih mestih, ker niso organizirani, premalo trdni v pravem oziru in pogrešajo zlasti verskega pouka in službe božje v domači besedi! Vse moderni problemi! (Graja nemškutarjev, 1862.) Naj le še to omenimo, da je Slomšek tudi bil prvi slovenski cerkveni dostojanstvenik, ki je dolžnost gojiti domači jezik in narodno individualiteto izvajal iz božje postave. »Velik šum je vstal izpod neba, in prikazali so se razdeljeni jeziki kakor ognja na apostole, in so bili napolnjeni vsi s svetim Duhom in so v mnogoterih jezikih jeli govoriti, kakor jim je sveti Duh dal izgovarjati. Tudi na druge verne se je sv. Duh razdelil, da so veliko jezikov govorili in visoko Boga častili. (»Drobtinice«, 1849.) Kdo med ljudstvom je pred Slomškom spoštoval in cenil lastni jezik? Slomšek je prvi naše ljudstvo naučil slovenščino ljubiti! Druga žalost mojega srca je slaba navada Slovencev, da se svojega rodu in jezika sramujejo in še marnovati slovenski jezik nočejo, ako jih v maternem jeziku ogovorim. O nikarte tega! Ljubite svoj rod, spoštujte svoj jezik! Za čast svojega jezika vsak pošten mož bolj skrbi, kakor po-

LISTEK.

Sociologija.

SPISAL DR. ALEŠ UŠENIČNIK

(808 strani, IV. del.)

Založila »Katoliška Bukvarna«.

Če bi še kdo kdaj očital majhnemu slovenskemu narodu, da nima samostojne znanstvene literature, bi ga, če ne druga dela prav gotovo ovrgla najnovejša publikacija »Leonove družbe«, dr. Aleš Ušeničnikova »Sociologija«, ki je te dni izšla v knjigo-trštvu. Čisto mirno moremo trditi, da temu delu v slovenski literaturi na znanstvenem polju ni enakega, da, še več — če upoštevamo zgolj katoliško znanstveno produkcijo, nimajo niti Nemci o sociologiji tako temeljitega in samostojnega dela, kakor ga je zdaj Slovincem podaril naš prvi mo-droslovec, dr. Aleš Ušeničnik. Zato se Slovenci s tem delom po pravici ponasamo, ker je z njim podan dokaz, da razpolagamo z močmi, ki se lahko kosajo z najboljšimi tujimi, če jih celo ne prekašajo. Vsak kulturni narod bi bil na tako delo po pravici ponosen, kaj šele mi, malobrojni Slovenci s tako mladim znanstvenim razvojem.

Naj poudarimo poglavitne odlike obširne dr. Ušeničnikove »Sociologije«! Delo je prvič sistematiško; ogromna snov je jasno razdeljena, poglavje se za poglavjem vrsti v logiški zaporednosti, vsak detelj je do zadnje sestavine analiziran. Delo, vredno filozofa!

Drugič izrpa knjiga vso snov; ni ga ne načela, ne pojava na sociološkem polju, ki bi ne bil v Ušeničnikovi »Sociologiji« obdelan, vsaj vse to, kar je sploh kakšne važnosti za bistvo sociološke vede in za razvoj socialnega gibanja od njega prvih početkov. Sicer obžaluje pisatelj uvodoma, da mu ni bilo mogoče obravnavati posebno socialnogodovinskega in socialnostatiškega materiala, kakor bi bil želel, ker nima vseh virov na razpolago: toda Ušeničnikov uvod je le izraz pisateljeve skromnosti, zakaj česar se ni lotil, to za stvar tudi nima velikega pomena.

Tretjič informuje »Sociologija« bravca docela o vsej sociološki literaturi. In res! virov, ki jih uporablja dr. Ušeničnik, je nebroj — pa ne samo to — on jih uporablja, razjasnjuje in kritično presoja tako, da bravcu spričo Ušeničnikove »Sociologije« ne bo treba nobenih drugih virov, zakaj pisatelj je zbral, razvrstil in analiziral vse, kar se je pomembnega o sociologiji pisalo do naj-novejših del iz komej preteklih dni.

Zato je dr. Aleš Ušeničnikova knjiga učna knjiga, kakor z njo ne razpolaga izlepa sociološka literatura — in slovenski vseučiliščnik in inteligent, tudi če je popolnoma nasprotnih nazorov, kakor pisatelj, bo v njej našel toliko pozitivnega kakor ne kmalu v kakem drugem delu. Tako n. pr. — da opozorimo na eno samo stvar — zelo dvomimo, kolikor poznamo sociološko literaturo, da je kdo jasneje, temeljiteje in širše obrazložil Marxov sistem, kakor ga je Ušeničnik.

Končno pa — in v tem se je pisatelj povzpel najvišje — je v »Sociologiji« sistematiško razložen krščanski socializem, kakor ga doslej v celoti ni obdelal še noben katoliški znanstvenik. Pri tej priliki si dovoljujemo opomniti, da bi bilo zato jako škoda, ako se ne bi preskrbela prestava dr. Ušeničnikovega dela v tuje jezike, v prvi vrsti v nemščino. Toda to je mimogrede.

× × ×

Vsebina »Sociologije«! Težko jo je samo naznačiti, tako je bogata, čisto nemogoče pa, na tako tesnem prostoru posamezna poglavja oceniti. To bo delo drugih kritikov.

Najprej je Uvod, ki pojasni, kaj je socialno vprašanje, kaj socialna veda, kako se sociologija razdeli in katere so

sociološke šole: intelektualna (A. Comte), biološka (H. Spencer), ekonomska (K. Marx), prirodoslovna-sociološka (L. Gumplowicz), psihološko-etična (Wagner, Schmoller, Kidd), nakar razloži pisatelj pravo pojmovanje sociologije. Konec tega poglavja tvorita odstavka o metodi in obsegu sociologije (str. 1—31).

Nato sledi Osnovne ideje (I). Upoštevajoč vrhovno načelo, da sociologija ne more nikamor, če se ne odloči za neko svetovno naziranje, obravnava pisatelj v tem delu svoje knjige sledeča temeljna vprašanja: Človek, oseba in socialno bitje — Človeška družba je socialen organizem — Pravica in ljubezen — Večni zakon — Zakoni — Človek in njegove prirodne pravice — Lastninska pravica. Omenjamo tu samo to, da je dr. Ušeničnik zlasti precizno osvetlil človeško osebnost in socialnost, varujoč se vsakega ekstrema, potem obrazložil etično podlago sociologije, kar pa se posebič tiče lastninske pravice, upoštevajoč predvsem socialni značaj lastnine in dolžnosti, ki izvirajo iz tega. Poglavje o človeških prirodnih pravicah je obdelano s sholastiško jasno in obenem utemeljuje vse moderne, zlasti delavske težnje. (Str. 33—107.)

Zdaj preide pisatelj na Socialni or-

sten zemelj za čast in postenje svoje neveste!« (1849.)

In ta mož je za naše liberalce le trapast in prismojen far! On, ki je slovensčino sam tako cenil, da je, ko so vsi drugi naši narodni prvaki znamenitejši stvari v nemščini pisali in se celo v medsebojnem ustmenem in pismenem obveščanju nemščine posluževali, pisal vse slovensko in nemščino govoril le, če je bilo neobhodno potreba!

Kaj zato? bil je vendarle le trapast in zarukan misijonar!

Slomšek pa ni samo pisal, Slomšek je tako učil ljudstvo; večina njegovih spisov so pridige; raz prižnice je Slomšek vzgajal rod za rod slovenskega ljudstva. Vzgojil je narodno duhovščino, neustrašeno branil naše narodne pravice pred gosposko. Zato je umljivo, da slovensko ljudstvo nobene svojih sinov ni tako ljubilo, kakor svojega Slomška: še danes žive na štajerskem stari očetje in matere, ki se le s solzami v očeh spominjajo svojega škofa! Če se je štajersko ljudstvo povzdignilo, se ima le Slomšku zahvaliti. Ko se je Slomšek leta 1846. poslovil od svojih župljanov v Sveti Emi, je kmečki mladenič pri britkem slovesu dejal med drugim tudi tole:

»Poznate skrbnega vrtnarja — veste, kje ta lepi vrt stoji? Poglejte z visokega hriba, kjer naša vesela farna cerkev stoji, krog nje pohvaljeni vrt leži, poštena šentemska župnija, tako lepo oskrbljena od našega preljubega župnika. Mi smo tiste rožice, moji tovarši in tovaršice, ki so jih oni izredili; možje in žene so žlahtno drevje, ki so jih oni oskrbovali. Njih pastirska skrb je storila, da so naše cerkve tako lepe, da so dobro podučeni mladi ljudje, da so pošteni možje in žene! Radi se ljudje med nami pomudijo, gledajo čedne reči, hvalijo farane in pastirja, ki so vse tako lepo omislili. Popotniki, ki mimo gredo, v daljnih krajih našo hvalo pravijo!« In še danes živi v štajerskem ljudstvu spomin na ono pesem, ki jo je takrat neznanec zložil in so jo šolski otroci s solzami v očeh zapeli svojemu Antonu Martinu Slomšku:

»Andre, kamo se odpravljáš?
Ljubi Andre, kamo greš?
Oh, ti danes slovo jemlješ —
Zapustiti nas ne smeš!
Kaj ti čreda je storila,
Ti prelubi naš pastir,
Da bo tebe zdaj zgubila,
Svojega veselja vir?

Lepša kakor cerkev zlata,
Lepša hvala solze so,
Ki se Tebi, ljubi Andre,
Nam za Tebo odirajo —
Vzemi naše gorke solze,
Jih položi na oltar,
Za popotnico naj bojo,
Bogu dopadljivi dar.

Deca, ki si Ti jih krstili,
V sveti veri jih učil;
Mladi možje ino žene,
Ki si Ti jih poročil;
Tudi zvoljeni pokojni,
Ki si spremil jih odhod:
Glej vsi danes Ti želimo
Srečen in prav lehek pot.

Andre, blagoslovi nas!»

Tako je ljudstvo ljubilo Antona, tako so govorile njegove solze, tako je zanj zlato slovensko ljudsko srce govorilo — liberalne hijene pa rijejo zdaj

ganizem (II). Tu razloži sledeče probleme: postanek države in izvir socialne oblasti, smoter države, nje naloge in pravice, o socialni oblasti, nje funkcijah in subjektu, o socialnem organizmu glede na njegovo sestavo in rast. Važna je tukaj predvsem kritika Gumploviczeve in Oppenheimerjeve teorije o postanku države, ki da je gola ustanova izkoriščanja, nič menj pa, kako dr. Aleš Ušeničnik pojmuje, kdo je nositelj socialne oblasti, v čemer se razlikuje od nekaterih modernih katoliških sociologov in svoje naziranje brani z mogočnimi argumenti. Kjer govori o nalogah države, obravnava tudi državno gospodarstvo in davščine, posebno temeljit pa je, ko razlaga različne vladavine in na vse strani jasno obrazloži in kritično pretehta princip demokracije, princip večine in princip splošne in enake volivne pravice. Tu nimamo pred seboj enodnevnih mnenj, ampak trajnoveljavne sodbe moža modroslovca, ki stvari gleda iz višjega stališča. Kjer pisatelj govori o rasti socialnega organizma, se obširno peča tudi z Malthusovo teorijo. (Str. 108 — 215.)

Nato pridemo do Socialnih sistemov. (III.) Tu in pa v zadnjem delu — socialnih problemih — je pokazal pisatelj vso svojo silo, vse je sistematično zbrano, z največjo objektivnostjo so raznovrstni socialni sistemi razloženi, a prav tako objektivna in do dna sega-

in onečajača ljubljena slovenskega ljudstva! Tako je Slomšek slovensko ljudstvo ljubil in ga iz dušne reve, iz teme in sužnosti dvignil — kaj to! — bil je vendarle trap in zarukanec, naši liberalni voditelji pa, oni, ki so se s pogodbo in podpisi zvezali z Nemci, oni, ki niso nikoli niti beliča za narod žrtvovali, pač pa so se drugi za njihovo slavo — o čemer priča najbolj dvajseti september — oni so vzor - narodnjaki, so narodove dike in zvezde na njegovem nebu!

Kaj se ti zdi, slovensko ljudstvo, kaj pravite posebno vi, vrli štajerci?

Liberalce pa vprašamo: Ali je bil prismojen far tudi Einspieler, ki je zagovarjal prav ista katoliška protiliberalna načela, kakor Slomšek, ali sta bila prismojena misijonarja tudi sveta brata Ciril in Metod, ki sta Slovence združila z rimsko-katoliško cerkvijo?

Da nam na to ne boste odgovorili, to dobro vemo, zakaj slovenski liberalci je bil, je in bo, kar je dejal o njem Slomšek: hinavec!

Edvard VII. — Jurij V.

Mrtev kralj.

Rajni Edvard VII. leži na postelji, kakor da počiva. Obrazove poteze ne kažejo najmanjšega sledu smrtnega boja. Rajnik je oblečen v rdečkasto spalno obleko, roki sta stegnjeni. Ob postelji stoji mahagonska mizica, na njej pa zbirka kralju priljubljenih smodk in svalčic. V Westminsteru razpostavijo kralja 17. t. m. skozi tri dni, nakar prepeljejo mrliča v Windsor, kjer bo pokopan 20. t. m. Cesar Franc Jožef je odposlal v London štiri in pol metra širok venec z napisom: Franc Jožef I. V Marijinih Varih, kamor je Edvard VII. redno zahajal, da se zdravi, splošno žalujejo za rajnim kraljem. Marijinovarski občinski svet je imel žalobno sejo. Sklenili so, da se Edvard VII. postavi spominska plošča. — »Daily Telegraph« je jako zadovoljen, ker pride Viljem I. k pogrebu angleškega kralja in pa, ker nemški časopisje pravično piše o rajnikovi politiki. Sožalni seji ob Edvardovi smrti sta imela še sledeča zastopa: nemški zvezni svet in ruska gosudarstvena duma. Avstrijskega vladarja bosta pri Edvardovem pogrebu zastopala prestolonaslednik Franc Ferdinand in zunanji minister Aehrenthal. Misli se tudi na to, da se odpošlje parlamentarno odposlaništvo v London. Prestolonaslednika spremlja tudi njegova soproga vojvodinja Hohenberška. Nemški cesar Viljem bo ob pogrebu jezdaril na desnici kralja Jurija V., na levisi angleškega kralja pa Connaughtski vojvoda. Za red ob pogrebu bo skrbelo 30 tisoč vojakov. Poleg danskega kralja se udeleži pogreba tudi grški kralj, turški prestolonaslednik, rumunski princ Ferdinand in zastopnik bulgarskega kralja grof Bourboulon.

Novi kralj.

Proglasitev kralja Jurija V. se je vršila v zgodovinski st. jameški palači. Vojaške čete po sosednjih ulicah so tvorile špalir, za vojaki je stalo nagnječeno ljudstvo. Na grajski strehi, po oknih in po terasah je bilo vse polno gledalcev. Na zidu med st. jameško in marlboroughsko palačo so bili kraljevi otroci in člani kraljeve rodbine. Cereimonije sta gledala tudi kralj in kra-

ljica, ne da bi ju bilo opazilo ljudstvo. Ko je čital herold v proklamaciji mesto, ki govori o Edvardovi smrti, se je ljudstvo odkrilo. Ko se je do konca prečitala proglasitev, so zatrobili trobentači in zagromeli so topovi. Ljudstvo je s petjem spremljalo godbo, ko je le-ta igrala angleško narodno pesem.

V Düsseldorfu se mude zdaj angleški delavski poslanci. Nekemu časnikarju so izjavili, da se je z Edvardovo smrtjo poslabšal notranji in zunanji položaj. Rajni kralj Edvard sicer ni naravnost obljubil imenovanja vladi prijaznih gosposkozborničnih članov, a izjavil je, da hoče vse storiti za ugodno rešitev spora med poslansko in gosposko zbornico. **Novi kralj je prijatelj torijev in Nemčiji ni naklonjen. Gotove so nove volitve.** Zunanjosti kralj Jurij V. ne ljubi in se ogiba reprezentacijskih dolžnosti. Najbolj označi razloček med Edvardom in Jurijem to, kar sta kadila: Edvard je kadil fine havanske smodke, Jurij pa kadi mornariško pipico. Nova kraljica odloži svoje dvojno ime Viktorija Marija in se bo nazivala kraljica Mari. Kraljica mati je zdrava.

Edvardov pogreb.

London, 10. maja. Dela se na to, da bo šel Edvardov pogreb po velikem delu Londona, da bo lahko videlo pogreb več ljudi.

CESARJEVO POTOVANJE V BOSNO IN V HERCEGOVINO.

Včeraj dopoldne razglašena uradna vest o cesarjevem potovanju v Sarajevo in Mostar je vzbudila v vseh krogih katerskili narodnosti in versta veliko zadovoljstvo. Od strani Hrvatov, bodisi od dr. Stadlerjeve stranke ali one dr. Mandića, se opozarja na veliki politični vpliv, ki ga bo imelo cesarjevo potovanje na Balkan in na ves jugoslovanski svet. Mohamedanski stranki, kakor tudi srbska, pozdravlja jo cesarjev prihod v Bosno. Srbska stranka izjavlja, da ob tej priliki pokaže srbsko prebivalstvo svojo zvestobo do prestola. — Cesar ne bo stopil prvokrat na bosenska tla. Ob priliki velikih vojaških vaj na Hrvaškem leta 1880 je bil cesar Franc Jožef nekoliko trenutkov na bosenskih tleh, in sicer v bosenskem Brodu, ki je zvezan z mostom s hrvaškim posavskim obrežjem. V spomin na ta dogodek je ododna mestna uprava postavila spominski kamen.

Cesar se odpelje iz Budimpešte 29. t. m. v Sarajevo, kamor pride 30. majnika. V Sarajevu ostane cesar tri dni. V Sarajevu bo cesar stanoval v starem konaku, kjer bo sprejemal civilne in vojaške oblasti, zastopnike veroizpovedanj in razne sarajevske in druge deputacije. Napovedane so tudi splošne avdijske. V Sarajevu je napovedana tudi velika vojaška parada sarajevske in okoličanske garnizije. Iz Sarajeva potuje cesar en dan v Mostar, od tam pa naravnost na Dunaj. Na bosenskih ozkotirnih progah se bo vozil cesar v novem dvornem vlaku, ki ga je napravilo ravnatelstvo bosenskih državnih železnic. Vlak ima poseben cesarjev salonski voz.

»Pester Lloyd« piše z ozirom na cesarjev obisk Bosne in Hercegovine: Odločitev osemdesetletnega vladarja, da obišče iz ogrskega glavnega mesta glavni mesti priklapljenih dežela, do-

kazuje iznova, da v svoji vestnosti vladar ne odreče nobene želje, ki se pojavi v avstro-ogrski monarhiji. Cesarjevo spremstvo ob tem potovanju je tako sestavljeno, da kaže še ne odločene pripadlosti obeh dežela. Spremljevanje vladarjevo po vseh skupnih ministrih dokazuje, da tvorita Bosna in Hercegovina še vedno skupno last Avstro-Ogrske.

AVSTRO-OGRSKA.

Dunajski župan pri cesarju.

Dunajskega župana dr. Neumayrja je zasljal cesar v avdienci. Zahvalil se je vladarju, ker je potrdil izvolitev in zagotovil, da bo županov in cesarjevih intencijah v duhu svojega prednika. Cesar je bil z dunajskim županom zelo ljubeznjiv in ga je odpustil s pripombo, da je rad potrdil njegove volitve, ker zna, da bo županstvo v najboljših rokah, ki ga bo vodil Neumayer v taistem patriotičnem duhu, kakor ga je vodil dr. Lueger.

BURNE OGRSKE VOLIVNE PRAVE.

V Oroshazi je govoril v nedeljo bivši minister Kristoffy. Med njegovim govorom se je podrla tribuna, tudi Kristoffy je med drugimi padel v globočino, a ponesrečil ni nihče. Po Tizsovem nedeljskem shodu v Sotoralji-Ujhelyju so Tizso napadli z gnjilimi jajci in kamni njegovi nasprotniki. Kamen je zadel državnega tajnika poljedelskega ministrstva Jožefa Kazy, ki je bil tako močno zadet, da je omedlel. Princ Ludovik Windischgrätz je bil tako razkačen, da je s palico do krvi pretepel nekega demonstranta. Neki orožnik je bil ranjen na čelu. Iz kapovarskega volivnega okraja so izgnali Kolomana Szemere, ki je kandidiral na agrarno-socialen program.

SKLICANJE OGRSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Ogrski državni zbor bo sklican dne 21. junija. Volilo se bo od 1. do 10. junija.

FRANCOSKE OŽJE VOLITVE.

Kolikor je do zdaj znano, je bilo pri ožjih volitvah na Francoskem izvoljenih 20 republikanov, 104 radikalci in socialistični radikalci, 13 neodvisnih socialistov, 47 združenih socialistov, 28 progresistov, 4 nacionalci in 9 konservativcev. Znani še niso 4 izidi. Med 593 izvoljenci je 79 republikanov, 262 radikalcev in socialističnih radikalcev, 26 neodvisnih socialistov, 76 združenih socialistov, 72 progresistov, 16 nacionalcev in 62 konservativcev. V Parizu so bile male praske, viharne poulične demonstracije so pa bile v Brestu, osobito pa v Toulonu, kjer so razbili socialisti okna po uredništvih nasprotnih listov.

PORAZ FRANKOVCEV V BRODU. — DEMONSTRACIJA PROTI NA SMRT OBOLELEMU FRANKU.

V Brodu je bil izvoljen pristaš hrvaško-srbske koalicije dr. Hinkovič, ki je došel včeraj ob pol 3. uri v Zagreb. Koalicionaši so priredili izvoljenemu poslancu špiritistu Hinkoviču v Zagrebu sijajen sprejem in ga spremili na njegov dom. Med Frankovci in koalicionaši je prišlo do takih spopadov, da je morala policija rabiti orožje. Koalicionaški divjaki so napadli neko damo in pobili na stanovanju smrtno bolnega dr. Franka okna.

ALBANSKA VSTAJA.

V Djakovo je udrlo 7. t. m. 4000 Albancev. Demolirali so mladoturški klub lokal. Kajmakam jih je dva dni oskrboval, nato so zapustili mesto. Albanci v Gilanu so se umaknili v Prešovo. Stimljski prelaz so Albanci že zapustili. Zasedli so ga že turški vojaki. Turki niso imeli nobenih izgub, ker so se Albanci umaknili brez izgub. Boji v Morava dolini so prenehali. Po uradnih turških poročilih so zasedli Turki Karadaško ravan. Na cernaljevske vrhove se je bil boj, katerega izid še ni znan.

KIJEVSKI JUDJE IZGNANI.

Dne 11. majnika izženejo iz Kijeva 12 000 judovskih rodbin. Generalni gubernator Trepov je odklonil vse judovske prošnje, da bi smeli izgnanci ostati v mestu.

Skrivnostni logaški polzkušeni umor.

HLADNIK ZOPET ZAPRT!

Trst, 10. maja. Trgovca Franca Hladnika, sina gospe Hammerlitz iz Logatca, ki je bil pretekli teden v Ljubljani, kjer se je sam predstavil preiskovalnemu sodniku, v preiskovalnem zaporu, pa ga je sodnik izpustil, ker je zatrjeval svojo nedolžnost, so včeraj v Trstu zopet zaprli. Vrnil se je iz Ljubljane skupaj s svojo soprogo ob 2. uri popoldne. Ko-

socialne demokracije, nadvse pa je temeljita kritika. (Str. 331—456.) Kritika marksizma n. pr. obsega: Zmota je historični materializem; zmoten je materialistični svetovni nazor sploh; zmotna je Heglova dialektika; zmotno je, da zgodovinski razvoj določujejo le tvorni ekonomski pogoji in slojni boji, zmoten je nauk o vrednosti in nadvrednosti, zmotno pojmovanje nadvrednosti kot neplačanega dela, zmotna »Verelendungsteoria«, zmotna predvsem teorija o socializmu kot nujni socialni obliki bodočnosti. Seveda se je pri tem pisatelj veliko mogel opirati na druge kritike marksizma, Bernstein, Tugan-Baranowskega, Laveleya, Sombarta, Schaffleja, toda preemptorični dokazi zoper moderni socializem sploh in obliki socialne demokracije, ne zgolj zoper marksizem, so samorasli. Zlasti priporočamo v proučevanje tista poglavja, ki obravnavajo stališče socialnodemokratskega socializma do krščanstva, ker so v tem oziru tudi med nami pojmi večkrat zelo nejasni. — Sledita poglavji o državnem socializmu in anarhizmu, kjer pisatelj med drugim kakor tudi drugod veliko opozarja na tozadevna dr. Krekova izvajanja v »Socializmu« in v »Obzorniku« ter »Časue«, pa tudi na »Naše Zapiske«. (Str. 216—456.)

(Dalje.)

mej pa je stopil iz voza, je prišel k nje-mu komisijski komisar z dvema civil-nima agentoma in ga dal odvesti na policijsko ravnanje. Policija sama noče povedati, zakaj ga je zaprla, izve-delo se je pa privatno sledeče:

Tržaška policija je zasledila moža, kateremu je Hladnik narekoval ono pismo, ki je bilo s podpisom dr. Levič-nika poslano gospej Hammerlitz, da bi zavžila doposlani ji strup! Mož je pri-znal, da je to res storil in je povedal, da mu je Hladnik to pismo narekoval s pretvezo, da bo poslal nekvarno zdra-vilo za šalo neki lahkoživki. Hladnik je na policiji to tajil, tudi ko je bil z onim možem konfrontiran, toda slednji trd-no vztraja na svoji izpovedbi. Hladnika so obdržali v zaporu.

Skrivnostna zastrupljevalna afeta se torej po zaslugi tržaške policije že jasni.

Dnevne novice.

+ **Mladeniški tečaj** v Planini pri Rakeku dne 8. t. m. je prav lepo uspel. Prirejen je bil sicer samo za planinski odsek, vendar so prišli k popoldanske-mu javnemu ljudskemu predavanju tudi Orli iz Cerknice in Rakeka skoro polnoštevilno s svojim vrhim okrožnim načelnikom, ki je jahal na konju. Po deputacijah so bili zastopani tudi Orli iz obeh Logatcev in Hotedršice. Javna telovadba je vsled skrajno slabega vre-mena morala odpasti, imponenten pa je bil obhod po trgu, ki se ga je udele-žilo do 70 Orlov v kroju. Pri javnem predavanju, ki mu je prisostvovalo do 300 občinstva, sta govorila br. dr. Po-gačnik in kaplan Turšič, tehnični del pa je vodil br. Iv. Pečkaj iz Dol. Logat-ca. Na zdar!

+ **Birma v Kamniku.** Pretečeni četrtke je bila birma v Kamniku. Pre-vzvišeni ljubljanski g. knezoškof je po-delil 302 otrokom zakrament sv. birme. Nad vse krasen je bil sprejem knezo-škofa in serenada, ki so mu jo prire-dili Orli. V torek zvečer okoli 6. ure se je pripeljal prevzvišeni iz Ljubljane. Do Duplice so mu šli nasproti gospod dekan, vsi občinski odborniki S. L. S., cerkveni ključarji in trije Orli na ko-njih. Pri Kristofu so ga pa pozdravili in sprejeli društvo »Kamnik« z zasta-vo, damski odsek, obe Marijini družbi, obe šoli in otroški vrtec. Ko je stopal prevzvišeni proti cerkvi, delalo mu je špalir 120 telovadcev v kroju. Pri cerk-vi ga je sprejel okrajni glavar Kresse in duhovščina. Zvečer ob pol 9. uri so mu pa napravili Orli podoknico. Tako krasne serenade Kamnik še ni videl z lepa. Raz mali grad je bilo razsvetljeno celo mesto, Orli pa so 200 po številu z lampijončki in z godbo na čelu kora-kali pred župnišče, kjer so mu zapeli dve pesmi, »Pozdrav« in »Jadransko morje«, godba je pa zaigrala tri krasne komade. Gospod župan so sicer mi-slili, da se brez njih ne more ničesar storiti, a so se za enkrat zmotili. Drugi dan je prevzvišeni knezoškof posetil poleg drugih odličnjakov tudi g. Ant. Maierja in se mu kot predsedniku Or-lov zahvalil za sprejem in prirejeno se-renado.

+ **Shod S. L. S.** Na Križevu je imel g. poslanec Piber v Koprivniku pri Bo-hinju shod. Soba in veža sta bila polna moških in ženskih poslušalcev. Govor-nik je na kratko in podomače razložil delovanje deželnega zbora in potem po-jasnil prejembo lovske postave in one glede servitutnih pravic. Proti koncu je omenjal zboljševanje planin in po-jasnil zadevo koprivniške ceste.

+ **Družba sv. Rafaela** opozarja še enkrat na svoj občni zbor v sredo, dne 11. maja t. l., ob pol 6. uri popoldne v dvorani krščanskosocialne zveze (ho-tel »Union«) in vabi k najštevilnejši udeležbi. Onim izobraževalnim dru-štvom, ki so ustanovila izseljevalne odseke, naznanjamo, da dobe potrebna navodila in tiskovine, ko bodo gotove in ko začne poslovati začetkom junija društvena pisarna v prostorih »Za-družne zveze«. Pisarna bo urejena tak-o, da bo točno ustrezala vsem zahte-vam, česar doslej žal fizično ni bilo v vsakem slučaju mogoče storiti. Dan otvoritve pisarne se naznanja po čas-nikih.

+ **Italijansko vseučiliško vpraša-nje.** Včeraj dopoldne je bila deputacija dunajskih italijanskih vseučilišnikov pri dunajskem vseučiliškem rektorju dr. Swoboda, da mu sporoči o sklepu njihovega zadnjega shoda glede na ustanovitev italijanske pravne fakul-tete. Deputacija je izjavila, da tozadev-na agitacija in izjave, ki jih namerava italijansko dijaštvo, niso naperjene proti vseučiliškim oblastim in nemške-mu dijaštvu, ali kakih drugi narodno-sti. Rektor profesor dr. Swoboda je za-gotovil deputaciji, da bo posredoval pri naučnem ministru, naj kolikor mo-

goče podpira parlamentarno razpravo o zakonski predlogi za ustanovitev ita-lijanske pravne fakultete.

+ **Hrvaški pravaši** so spričo voli-tev v Brodu, pri katerih je kandidat pravašev propadel, ker so se združili proti njemu freisinnski koalicionaši, mažaroni in pristaši Radičevi, sprožili misel, naj bi se osnovala stranka pra-va, ki bi naj združila vse krščanskomi-sleče elemente, pa sprejela socialen, agraren in demokratičen program. Hr-vaški katoliki bi se v taki stranki slož-no vsi združili.

+ **Nevarno je obolet g. Janez Debe-lak,** župnik v St. Juriju pri Šmarju.

— K Orlu v Mostah je pristopilo že takoj prvi dan 27 podpornih članov in ne 7, kakor je bilo pomotoma tiskano v včerajšnjem listu.

— Iz Boh. Srednje vasi. 3. maja zvečer je predaval v našem društvu g. kanonik Sušnik o zvezdoznanstvu in posebej še o Halleyjevem kometu. Ve-lezanimivo predavanje je pojasnjeval s slikami. Poslušalcev je bilo polno dvorano. — Dne 8. maja so predstavl-jale dekleta igr »Lurška pastarica«. Težka, a krasna igra je uspela nepri-čakovano dobro. Vkljub slabemu vre-menu je bila dvorana polna. Na sploš-no željo se igra ponovi na binkoštno nedeljo po šmarnicah, da si jo ogledajo lahko še oni, katere je zadnjič ostrašil silen naliv. — Telovadni odsek se pri-pravlja na javni nastop, ki se bo vršil zunaj na prostem bržkone prihodnji mesec. Sosednjim gorenjskim odse-kom, ki bodo povabljeni k sodelovanju, se že pravočasno sporoči.

— Kadilnikove kočice otvoritev se bo vršila v nedeljo, dne 22. maja 1910. Za gorka, mrzla jedila, pijačo in dobro postrežbo bo poskrbljeno.

— Iz Metlike se nam z dne 7. maja 1910 piše: Dne 28. aprila t. l. vršil se je občni zbor »Društva za otroško varstvo in mladinsko oskrb za sodni okraj me-tliški« za leto 1910. O delovanju dru-štva je poročal gospod predsednik okr.-sodnik dr. Vladimir Foerster. Na pred-log istega je bil mesto umrlega pod-predsednika g. Gangla voljen soglas-no č. g. prošt Franjo Dovgan; mestu odbornika č. g. dekana Erzarja, ki je bil v Postojno prestavljen, na predlog g. tajnika Barleta pa Ivan Šusteršič, posestnik v Semčju. Blagajnik g. Vuk-sinič podal je poročilo, iz katerega se posnema, da je imelo društvo leta 1909 895 K 97 h dohodkov in 378 K 57 h iz-datkov, torej preostanka 517 K 40 h. Premoženje društva znaša 2655 K 63 h, ki je naloženo v dveh hranilnih knji-žicah, in sicer 1904 K 62 h kot nedotak-ljivo premoženje in 751 K 1 h kot raz-položnina. Društvu, ki ima najpleme-nitejša tendence, želimo še dalje dober uspeh in obilo blagoslovov.

— Tatvine v Žužemberku. Zadnji čas se je pojavila v Žužemberku tatinska družba, ki opravlja svojo »obrt« z velikim humorjem. Podjetniku g. Lon-čariču so pokradli precej orodja, gos-tilničarju g. županu Vehovcu 300 K denarja, druge ljudi pa posečajo sko-ro vsak večer. Tatje posečajo kar po-noči hiše, poberejo, kar jim pride pod roke, pa gredo. Če se kdo prebudi v hiši, mu tat vošči »Lahko noč!«, stopi skozi okno in gre naprej za svojimi »opravki«.

— Obsojen cerkven ropar. Neki Dominik Molinari, ki okradel na Fur-lanskem mnogo cerkva, je bil pred go-riškim okrožnim sodiščem obsojen na 7 mesecev težke ječe ter na izgon iz de-žele. Molinari je italijanski držav-ljan.

— Prememba. Č. o. Marija Bernard Neyrand, prijor v Kartuzi - Pleterje je premeščen v Kartuzo - Taragono na Špansko; na njegovo mesto je prišel č. o. Janez Krstnik Mottini, rodom Švi-car.

— Konferencija sodalitatis SSI. Cordis Jesu za novomeški dekanat bo binkoštni torek dne 17. t. m. v prošnji.

— Priprave za zgradbo mostu pri Tacnu odnesla Sava. Minoli petek pri-čeli so vendar enkrat z gradnjo provi-zoričnega mostu pri Tacnu: v današnji noči narasla je Sava nad 150 m in vse doslej pripravljeno odnesla. A nesreče ni brez sreče. Tukajšnji brodar vulgo Šimnovce ustrelil je danes preko Save plavačo vidro, katera je tehtala nad 8 kil.

— Iz Polzele se nam poroča: Od protestantovsko-nemčurske strani se tiho, a strastno deluje na ustanovitev nemške šulferajnske šole, s katero bi se okužila lepa Polzelska občina in sploh narodna slovenska dolina, ter zasejal strupeni preprič med ljudstvo in že med šolarje. Delavci, rabite pa-met in ne dajte se zlorabiti! Privandran-i hujškatli, bodite veseli, da Vas na naši zemlji trpimo, in bodite mirni!

— Vihar in sneg so imeli v noči od nedelje do ponedeljka v Koprivni-ku pri Bohinju. Tudi bliskalo in gr-

melo je precej. Večjeje je komaj tušn-tam nekoliko ozelenelo.

— Umrli Slovenci v Ameriki. V New-Yorku je 26. aprila nenadoma za-dela kap Karol Vremšaka, ko je v neki lekarni kupoval zdravila. Doma je bil iz Novega mesta ter je prišel v Ameri-ko pred 12 leti. — V Forest City, Pa., je umrl Ivan Nograšek v starosti 40 let. Pokojni zapušča žalujočo soprogo in tri nedorasle otročiče. Doma je bil iz Subrače, St. Vid pri Zatični. Pokopali so ga dne 19. aprila. — Iz Minnesote se poroča: V sredo, 13. aprila so pripeljali iz Salt Lake City na Tower truplo An-tona Kočevarja, ki je umrl v Salt Lake City na poškodbah, katere je zadobil v nekem tamošnjem rudniku. Bil je 36 let star ter zapušča vdovo s štirimi ne-doraslimi otroci.

— Slovenca ponesrečila v ameri-škem rudniku. V Ely, Minn., je v rud-niku ubilo rojaka Alojzija Goršeta. Jutraj je šel zdrav in vesel na delo, ob treh popoldne ga je pa pokopala ruda pod seba, da je bil takoj mrtev. Pokoj-nik je bil splošno priljubljen; star je bil 30 let ter je doma iz vasi Vranovice, okraj Črnomelj.

Ljubljanske novice.

Ij Jutri, v sredo dopoldne! Ob de-veti uri vsi v frančiškansko cerkev k sveti maši in ob pol 10. uri na usta-novni shod »Slovenske Straže« v veliko dvorano »Uniona«!

Ij Jutri, v sredo popoldne, vsi na zborovanje »Jugoslovanske strokovne zveze« in »Rafaelove družbe«!

Ij Jutri, v sredo zvečer, vsi na prvi veliki koncert »Ljubljane«!

Ij Sedeži za prvi redni koncert »Ljubljane« se dobe do jutri zvečer v trafiki »Uniona«, od 7. ure zvečer pa pri blagajni pred veliko dvorano.

Ij Spored jutrišnjega prvega red-nega koncerta »Ljubljane« je nasled-nji: A. Zbori. 1. Dvořák: »Padle so pes-mi v dušo mi«, mešan zbor. 2. Proház-ka: »Ljubezen«, mešan zbor. 3. Klíčka: »Ja v snach te videl«, meški zbor. 4. Gerbič: »Rožmarin«, moški zbor. 5. Foerster: »Ljubica«, mešan zbor. 6. Slo-venske narodne pesmi: Hubad: a) »Ko b' sodov ne b'lo«, meški zbor; Bajuk: b) »Je pa davi slan'ca pala«, meški zb.; Hubad: c) »Je pa davi slan'ca pala«, meš. zb.; Hubad: d) »Luna sije«, mešan zbor; Hubad: e) Bratci veseli vsi!, me-šan zbor; Hubad: f) »Škrjanček poje, žvrgoli«, mešan zbor. — B. Soli. 1. Dvo-řák: a) »O naši lasce!« tenor; Proház-ka: b) »Tak' si lepa«, tenor. 2. Smětana: a) Arija iz opere »Libuša«, sopran; Chopin: b) »Šliczny chlopiec«, sopran; c) »Pierscien«, sopran; d) »Piosnka litewska«, sopran. 3. Sattner: a) »Za-ostali ptič«, alt; Michl: b) »Človeka nikar«, alt.

Ij Besedilo pesmi, ki jih poje jutri zvečer slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« na svojem prvem rednem koncertu, bodo udeležniki koncerta do-bili brezplačno.

Ij Po jutrišnjem koncertu bo pri-jateljski sestanek v veliki dvorani »Uniona«.

Ij Prekrasni prizori iz čarobnih Be-netk, katere si ogleda »Ljubljana« o Binkošti, bodo razstavljeni jutri na veliki sliki v oknu »Katoliške Bukvar-ne«, na kar opozarjamo občinstvo.

Ij Umrli je zasebnica Meta Ber-gant, stara 78 let.

Ij Poročil se je včeraj v frančiškan-ski cerkvi g. dr. Avg. Rosina, odvet-niški kandidat, z gđno. Berto Gre-gorič.

Ij Oni, ki žele kupiti prekrasne Ba-jukove narodne pesmi »Odmevi naših gajev«, najnovejši snopič, dobili bodo lahko to izdajo pred in med koncertom »Ljubljane« jutri zvečer v hotelu »Union« po 70 h izvod.

Ij Odvetniški izpit je napravil pred c. kr. višjim deželnim sodiščem v Gradcu dr. Emil Staré ter otvori v kratkem svojo odvetniško pisarno v Ljubljani, Sodne ulice št. 3.

Ij Zadruga gostilničarjev, kavar-narjev itd. v Ljubljani je v odborovi seji dne 26. aprila sklenila tudi v letoš-nji jeseni prirediti gostilničarsko ku-harski in servirni učni tečaj ter sploh prireditve teh kurzov obdržati v rokah dotlej, da se osnuje stalna gostilničar-ska šola v Ljubljani. Prireditve enakih tečajev po deželi pa se prepusti dežel-ni zvezi gostilničarskih zadrug. V to-zadevni odsek ljubljanske gostilničar-ske zadruge, kateri ima nalog pričeti s pripravljalnimi deli in voditi celo ak-cijo, so izvoljeni gg. Kenda, Krapež, Kr-žišnik, Seydl in Tonejec.

Ij Imenovanje. Naučno ministrstvo je imenovalo učitelja na tukajšnji umetno obrtno-strokovni šoli, Henrika Podkrajška in Otona Grebenca za pro-fesorja.

Ij Zdravstveno stanje v Ljubljani. Od 24. do 30. aprila je bilo v Ljubljani

26 novorojencev (33.80 %), umrlo je pa 20 oseb, ali 37.7 %. Med umrlimi je bilo 14 domačinov in je znašala torej umrljivost domačinov 18.2 %. Umrli je na vratici 1, na jetiki 5, med njimi 3 tujci, na mrtvoudu 1, za različnimi bo-leznimi pa 22. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli: za noricami 1, za škrlati-co 3, za mumpsom 2, za ušesom 1, za vratico 1, za meningitis cerebro spinalis neki vojak, ki se nahaja v vojaški bol-nišnici.

Ij Uršulinska šola ima slovesno prvo sveto obhajilo jutri, v sredo, dne 11. maja, ob pol 8. uri zjutraj. Ta dan so tudi vse učenke proste šole.

Ij Nočni koncert so vprizorili pred-sinočnim na Bregu s petjem in tambu-ranjem nekateri ponočnjaki ter s tem privabili stražnika, ki je muzikalične fante povabil na magistrat, kjer so jih po legitimovanju izpustili.

Ij Ukradena je bila v nedeljo gos-tilničarju Rudolfu Škulju v Florijan-ski ulici 30 K vredna, rjava in zelenka-sto karirana pelerina. — Pred nekaj časom so mu izginile štiri gramofon-ske plošče. Pred nakupom se svari.

Ij Tatvina v vlaku. Dne 8. t. m. je bila v vlaku med St. Petrom in Rake-rom opekarskemu mojstru Petru Di-fantu iz žepa ukradena listnica, v ka-teri je imel 20 K in 20 lir denarja. Tat je še neznan.

Ij Odprli so danes dopoldne v Gruberjevem prekopu zatvornice, ker je Ljubljana že tako narastla, da se je bati povodnji.

Ij Dva blazna brez nog. Včeraj so na Studenec pripeljali Ivana Juvana iz Črnomlja; nekega drugega duševno bolnega nesrečnega so pa pripeljali v blaznico z Gorenjskega. Zanimivo je, da ima vsak le po eno nogo.

Ij Ubegli prisiljeni. Te dni so od dela pobegnili prisiljenci Ivan Buch-mayer, rojen leta 1889, v St. Petru pri Lincu, Ivan Jereb, rojen leta 1867, v Besnici in Florijan Karin, rojen leta 1858, v Mardu, pristojen pa v Cerknjo pri Tolminu.

Ij Ime je zame, ne zate se je včeraj v Knaflovi ulici zadril nek hlapec nad policijskim stražnikom, ki ga je popra-shal po imenu, ker je prehudo tepel konje. Ker je hlapec svojo hrabrost kazal še vedno daljein neusmiljeno bičal ubogo žival, je bil aretovan.

Znanost in umetnost.

Gostilničarji, trgovci, obrtniki, ki želijo ugodno inserirati, naj naročijo oglas v kažipotu za Ljubljano, ki izide v kratkem v zalogi »Katoliške Bukvar-ne« v Ljubljani v slovenskem in pose-bej tudi v nemškem jeziku. Knjigarna, ki ima zelo ugodne trgovske zveze, bo skrbela, da bo kažipot na razpolago po-vsod — posebno še na kolodvorih — od-koder prihajajo tujci v Ljubljano n. pr. na Dunaju, v Gradcu, Trstu, Zagrebu, Celovcu itd. Ker pregleda vsak tujec kažipot že med vožnjo, se zanima že naprej, v katerem hotelu bo iskal pre-nočišča, kje dobil dobro hrano, pri ka-terih trgovcih nakupil potrebno blago, katere zanimivosti si bo ogledal itd., je gotovo mali znesek, ki ga bodo izdala razna podjetja za inserat, prav dobro naložen in se bo bogato obrestoval. Kdor želi naročiti oglas, naj se zglesi nemudoma v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Kažipot ostane tri leta neiz-premenjen, ker se bo na podlagi stereo-tipnega stavka sproti ponatiskaval. Inserenti računajo lahko na trajen uspeh svojega inserata v kažipotu, ka-terega si mora nabaviti vsak tujec, ki pride v Ljubljano.

Štajerske novice.

Š Strašna nesreča na železnici. O strašni železniški nesreči pri Brežicah se še poroča. Včeraj okrog 9. ure do-poldne je povozil iz Zagreba prihajajo-či vlak v Zakotu pri Brežicah tri ose-be. Nesreča se je zgodila na mestu, kjer križa cesta na Bizelsko železnično progo. Zavore niso bile zaprte in neki voznik je peljal tri ljudi čez progo rav-no v trenutku, ko je prihajal vlak iz ovinka. Konji in voznik so utekli goto-vi smrti, dva moška in eno žensko je pa zagrabil stroj in jih pri priči ubil. Mr-liči so bili grozno razmesarjeni; posa-mezni udi so ležali na progi, na cesti in po nasipu. — K nesreči na železnici v Zakotu se nam še poroča: Zatvori ste bili po čuvajevi krivdi odprti. Vlak je trčil v voz, ubita sta mož in žena, šele 14 dni poročena in pa ženin brat. Vsi trije so doma na Bizelskem.

Š Nenadoma umrl na kolodvoru. Iz Mislinja pri Slovenjem gradu se poro-ča, da je preteklo nedeljo na ondot-nem kolodvoru zadela kap trgovskega potnika Grubica vinske trvdke Eben-spanger v Zagrebu, ko se je hotel od-peljati ob 6. uri 10 minut z vlakom. V nekoliko minutah je umrl.

Plačilno gibanje v graški stavbini obrti. 1. maja se je v Gradcu vršilo dobro obiskano zborovanje, na katerem se je razpravljalo o zahtevah delavcev pri graški stavbini obrti ter so se odbile ponudbe delodajalcev. Sklenilo se je brezpogojno zahtevati poldrugourni opoldanski počitek in eventuelno tudi stavkati zaradi zahtev glede na plače. Ni pa izključeno, da bodo graški stavbni podjetniki prehiteli grozečo stavko s tem, da odpovedo svojim delavcem delo. Tudi graški lesni delavci so imeli preteklo soboto shod, na katerem so zahtevali večje plače. Socialni demokrati in njihovo časopisje izrablja to gibanje ter izvablja indiferentno delavstvo v svoj tabor. Krščanski delavstvo, ki je v tem gibanju tudi prizadeto, stavi svoje lastne zahteve.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“.

Slavnost slovenskega katoliškega dijaštva v Pragi.

Vemo, da je vsak, kdor je mislil v majniku napraviti kak izlet ali daljše potovanje, že napravil načrt, vemo, da se je v par dneh težko odločiti in pripraviti na izlet v Prago, vendar upamo za gotovo, da se bo vsaj eden ali drugi izmed naše inteligence — posebno mislimo na naše gg. starešine — odzval našemu vabilu in prišel v Binkoštih v zlato Prago k našemu prazniku, ko bomo v razvoju naše dijaške organizacije postavili nov mejnik, in to v »vroča praška tla«.

Ustanavljamo novo katol. akadem. društvo, ki je sedaj sicer majhno, ki pa ima gotovo bodočnost. Čudna je naša osoda, v bratskem slovanskem mestu nazadnje, prej Dunaj, prej šovinistični nemški Gradec, potem šele Praga, in naši nasprotniki, ki so videli »Zarjoc«, so trdovratno mislili in trdili, da bodo praški Čehi poznali manj olike kot razvpiti graški šovinisti. Zato je naše veselje dvojno pri ustanovitvi. Katoliški Čehi so z nami. Njih slavnost in naša slavnost se združita v eno slavlje, slavljemo katoliških Čehov in Slovencev. Tudi bratje Čehi pričakujejo, da prihitijo več Slovencev ob tej priliki v Prago.

Binkoštni ponedeljek — obenem god sv. Janeza Nepomuka — se zbere v Pragi na njegovem grobu katoliško češko ljudstvo manifestirati za svoja načela, pokazati, da češko ljudstvo ni tako, kakor mislijo tujci, da je to ljudstvo katoliško. Pa češko ljudstvo ni le katoliško, ampak je tudi najbolj slovansko, to ljudstvo se mogoče najbolj zaveda, da smo si vsi Slovani bratje, da smo si bratje posebno Čehi in Slovenci. Zato na njihovem krščanskosocialnem taboru ne sme manjkati zastopnikov slovenskega ljudstva.

Binkoštni nedeljo se torej prične ob pol 9. uri dopoldne sveta maša v zavodu Arnošta s Pardubice, potem ustanovni občni zbor, popoldne ogledovanje Prage, zvečer ob sedmih slavnostni večer in drugi dan krščanskosocialni tabor.

Zato se lahko lepo združita obe slavnosti in še Prago si lahko vsak ogleda, Prago, ki je priznana eno izmed najlepših mest na svetu, zato pričakujemo za gotovo, da se udeleži mnogo prijateljev dijaškega gibanja, mnogo boriteljev za slovansko vzajemnost tega slavija in kličemo vsem tem na skorajšnje svidenje na vročih tleh zlate Prage!

Pripravljalni odbor slov. katol. akad. društva »Dan«.

Telefonska in brzojavna poročila.

VELIK NAKUP.
Celovec, 10. maja. Mohorjeva družba je kupila Sakserjevo podjetje. Cena nad pol milijona K.

SOŽALNICA DRŽAVNEGA ZBORA OB SMRTI ANGLEŠKEGA KRALJA.

Dunaj, 10. maja. Predsednik državnega zbora dr. Pattai se je v začetku seje spominjal s toplimi besedami umrlega angleškega Edvarda VII., na kar je poslanska zbornica izrekla sožalje angleškemu parlamentu. Nato se

je začela razprava o reformi parlamenta.

ZA IZPREMEMBO POSLOVNIKA.

Dunaj, 10. maja. Pri prvem branju predloge za izpremembo poslovnika je v imenu krščanskih socialcev govoril Gessmann. Dejal je, da želi, da se zlo-raba obstrukcije onemogoči. Krščanski socialci so zoper to, da bi ena narodnost drugo brutalizirala, toda načelo večine se mora v parlamentarnem življenju pač uveljaviti. Kar se tiče jezikovnega vprašanja, je treba obžalovati, da v Avstriji v tem oziru ni nič kodificiranega, treba pač to vprašanje mirnim potom rešiti. Govornik apelira na »Slovansko Unijo«, naj svoje neizpolnjive zahteve opusti in neha s »politiko vznejevoljenosti«. Potem pravi, da se bodo krščanski socialci zvesto držali nemške »Gemeinbürgerschaft« in izpolnili vse dolžnosti do nemškega naroda. Konstatira mirovno razpoloženje med strankami in priporoča reformo. — Nato je govoril Rusin Lewicky in tudi toplo priporočal, da se poslovnik definitivno izpremeni, ker je to v nujnem interesu parlamenta.

ZOPER ČESKE RADIKALCE.

Dunaj, 10. maja. Za Gessmannom in Lewitzkyom sta govorila v zbornici še Kramář in Rybář. Dr. Rybář je jako ostro grajal češke radikalce in njihovo politiko.

PROTI ČESKEMU ŠOLSTVU.

Liberce, 10. maja. Čehi nameravajo ustanoviti v Libercah zasebno češko realko. V ta namen so sklicali predvčerajšnjim ljudsko zborovanje, ki ga pa je mestni magistrat prepovedal. Med tem, ko je bil češki shod prepovedan, so pa Nemci zborovali pod milim nebom in sklenili resolucijo, v kateri se pozivljajo navzoče, naj vztrajajo. Policija pa so dvignili poslanca Jaroša in ga nesli iz dvorane. Poslanca Aust in Jaroš sta brzojavno protestirala proti razpustitvi shoda pri ces. namestniku grofu Coudenhove in ministrskem predsedniku baronu Bienensthu.

GRŠKA NARODNA SKUPŠČINA.

Kanea, 10. maja. V imenu grškega kralja se je otvorila danes grška narodna skupščina. Ob tej priliki so poslanci vzklikali za združitev z Grško.

ZEPELINOVO POTOVANJE NA DUNAJ.

Stuttgart, 10. maja. Virtemberška avtomobilna in zrakoplovna korespondenca javlja, da še ni določen termin o Zeppelinovi vožnji z zrakoplovom na Dunaj. Tudi ni resnično, da bo nemški cesar pokril stroške nameravane vožnje. Resnično je le, da se mudi grof Zeppelin zadnje dni na Dunaju, da se tozadevno domeni s pristojnimi faktorji.

COSTARIŠKI POTRES.

Število mrtvih ob costariškem potresu cenijo na 2500, ravno toliko je ranjencev. Zaradi velike vročine mrliči hitro gnijejo. Boje se, da izbruhnejo epidemije. Več manjših krajev je potres porušil.

KOMPANJONA

iščem, oziroma zalagatelja z 7.000—10.000 K. Dobro obresti od 8—10%. Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo, »Slovenca« 1298 1

Kot ekonom :-:

išče službe s 1. junijem 24 let star mož, izučen, vojaščina prost, slovenskega in nemškega jezika popolnoma vešč. Naslov pove upravnistvo. 1373

V modnem salonu Nina Pressl

Sv. Petra cesta 20. 1353 Se sprejme takoj

šivilja za životna dela in šivilja za rokavna dela.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 10. maja.

Pšenica za maj 1910	11.71
Pšenica za okt. 1910	10.29
Rž za maj	8.10
Oves za maj	6.90
Oves za oktober 1910	6.46
Koruzna za maj 1910	5.66
Koruzna za julij 1910	5.78

Efektiv: —.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
9	9. zveč.	730.6	6.8	sr. svzh.	dež	
10	7. zjutr.	729.7	5.9	sl. sever	"	42.4
	2. pop.	730.0	8.0	sr. svzh.	"	

Srednja včerašnja temp. 7.5°, norm. 13.2°.

!! Naznanilo !!

Modni atelije Marije Šarc
1289 se nahaja sedaj 3-1
v Gradišču št. 17
:: v hiši g. Liningerja ::

512
Sukneno in moderno blago za moške obleke
v največji izbiri priporoča po ugodni ceni
R. Miklauc
Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.
Obstoj trdke čez 40 let!

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavcu, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100—1

Velika binkoštna priložnostna prodaja!

od torka prodaja! do sobote.
izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke ter najmoderneje konfekcije za dame in deklice. Velika izbira slamnikov za gospode in dečke.
„Angleško skladišče oblek“
1364 O. Bernatovič 6-1
Ljubljana, Mestni trg 5.

Najcenejša 31.
birmanska darila
kakor: zlate in srebrne ure, verižice, obeski, prstani, uhani, zapestnice itd.
Kupuje se staro zlato in srebro ter juvelir ali se jemlje tudi v zameno.
Lastna delavnica za vsa popravila in nova dela.
Lud. Černe
juvelir, trgovec z urami ter zapri-seženi sodnijski cenilec
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Išče se priletna kuharica

za župnišče na Koprivniku v Bohinju. Plača po dogovoru. 1371 3-1

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in drugih pritliklin v III. nadstropju se odda s 1. avgustom. Več se poizve Židovska ulica št. 1, I. nadstropje. 1370 3-1

Prihranite vsak dan

4.80 do 24 kron, ako zavzivate železnato vino s kino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani z dnevnim izdatkom 18 vinarjev, mesto kina železnatega vina, ki ne vsebuje več železa, kot navadno vino in kojega bi morali izpiti eden do pet litrov na dan, da bi dovedli organizmu potrebno množino železa, kar bi pa bilo radi alkohola le škodljivo. Poliliterska steklenica Piccolijevega železnatega vina 2 kroni. - Naročila proti povzetju. 3281

HIŠA

1234 6-1
v Sv. Petra predmestju v Ljubljani se iz proste roke prodaja.

Pojasnila v pisarni odvetnika dr. Josipa Sajovica, Gosposka ul. 3.
100 do 120 lepih hrastov
se prodaja. :: Kje, pove upravnistvo.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in **KREDITNIH PISEM**
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIV. MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Krakov, Litomerice, Moravski Zumburg, Mödling, Novi Jičín, Plzen, Praga, Graben, in Praga, Mala stran, Liberco, Dunajsko Novomesto, Cvitava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.